

การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทยและความสามารถของเยาวชนไทย
ยุคใหม่ในการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล

Learning for Thai Language Skill and Competence of New
Generation Youth Development for Being Digital Citizen

¹ธรรณพพร หงษ์ทอง

Thannapaporn Hongthong

²ปาณิสรา เบี้ยมุกดา

Panisara Beamukda

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Faculty of Humanities and Social Sciences, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

¹Corresponding Author, Email: Hupanisara@gmail.com

Received May 14, 2022; Revised June 8, 2022; Accepted: June 30, 2022

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทย และความสามารถของเยาวชนไทยยุคใหม่ในการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเรียนรู้ และทักษะภาษาไทยของเยาวชนไทยยุคใหม่ในการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล ผลการศึกษาพบว่า 1) การพัฒนาทักษะการเขียนสร้างสรรค์ 2) การพัฒนาทักษะการพูดเล่าเรื่อง 3) การพัฒนาทักษะการตั้งคำถามเพื่อการสร้างสรรค์ 4) การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ 5) การพัฒนาทักษะการฟังเพื่อเข้าใจผู้อื่น 6) การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล มีอิทธิพลต่อเยาวชนไทยยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคดิจิทัลโดยสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังสามารถนำวิธีการพัฒนาระบบการศึกษาและการเรียนรู้ของประเทศไทยที่ประสบความสำเร็จมาเป็นแบบอย่างได้ หากแต่ต้องประยุกต์ให้เข้ากับสภาพการณ์และวิถีชีวิตของคนไทย และยังสามารถเพิ่มเติมจุดเด่นที่เยาวชนในประเทศไทยมีอยู่เป็นพื้นฐานเดิมแล้วให้กลายเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นขึ้นมาได้ โดยนำระบบการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ของต่างประเทศมาประยุกต์ในบริบทของการศึกษาไทย และบูรณาการศาสตร์ทางด้านพุทธธรรมร่วมด้วย ซึ่งจะได้นวัตกรรมการศึกษาของไทยในรูปแบบใหม่ไปเรื่อยๆ ตามยุคสมัย แต่เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพใน

ขณะนั้นๆ ที่สำคัญที่สุดคือ การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ของไทย จะต้องคำนึงถึงบุคคลทุกเพศทุกวัย และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต จะเห็นได้ว่า นโยบายของรัฐบาลไทยได้วางรากฐานทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศในระยะยาวไว้แล้ว ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

คำสำคัญ: การเรียนรู้, พัฒนาทักษะภาษาไทย, เยาวชนยุคใหม่, พลเมือง, ยุคดิจิทัล

Abstract

Title of academic work on Learning for Developing Thai Language Skills and Competencies of Thai Youths in New Normal Age as Digital Citizen was found that a study, learning, and Thai language skills in the contexts of Thai society in the new normal age, especially about 1) development of creative writing skill, 2) development of story-telling skill, 3) development of question designing skill for creation, 4) development of reading skill for learning and leading the data for usage, 5) development of listening skill for understanding others, and 6) development of digital learning skill, because they all have the influence to Thai youths in the recent as the digital age. Moreover, these skills can be led to develop the nation's educational system by the model methods or ways, but if they would be integrated onto the situations and Thai life way and added the strong points to Thai youths based on old culture for creating the unique identification. Types of the educational system from foreign countries to be integrated into the contexts of Thai education. Importantly, the educational administration and Thai Learning would be interested and take care of every sex or age, because of lifelong learning. It was exactly well-known that the policy of the Thai government has set the basis and foundation of the education for developing the nation for the long term when it was the first point to move into the sustainable land.

Keywords: Learning, Development of Thai Language, Citizen, Youths in New Normal Age, Digital Age

บทนำ

การศึกษาและการเรียนรู้เป็นกระบวนการส่งผ่านความรู้ ทักษะ จารีตประเพณีและค่านิยม ซึ่งส่งสมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยค่านิยมของคำว่า “การศึกษา” และ “การเรียนรู้” นั้น มีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความหมายไว้มากมาย กล่าวโดยสรุปได้ว่า “การศึกษา” หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย การคัดเลือก การตีความอย่างสร้างสรรค์ และการนำความรู้ใหม่ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และในความหมายของ “การเรียนรู้” สรุปความหมายโดยรวมได้ว่า

“การเรียนรู้” หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการรู้คิด เข้าใจ ความรู้สึกและการกระทำของแต่ละบุคคล หลังจากที่ได้รับรู้จากประสบการณ์เดิมแล้วพัฒนาไปสู่การเกิดพฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร จึงกล่าวได้ว่าการเรียนรู้ของบุคคลเกิดขึ้นจากส่วนหนึ่งของการศึกษา การเรียนการสอน หรือการฝึกฝน เพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคคลในด้านต่างๆ และสามารถเชื่อมโยงกันทั้งในเรื่องของทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) กับ ศาสตร์ศาสตร์ (Pedagogy) โดยการเรียนรู้นั้นอาจมีการตั้งเป้าหมายและการสร้างแรงจูงใจเป็นตัวช่วยในระหว่างที่บุคคลศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังนั้น การศึกษาและการเรียนรู้ สามารถนำไปสู่การเรียนรู้เชิงปฏิบัติได้ ซึ่งเรียกว่า การพัฒนาทักษะ นั่นเอง เมื่อกล่าวถึงความเป็นมาในเรื่องของการจัดการศึกษาในยุคเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงด้านระบบการศึกษาในระดับนานาชาติ เพื่อเข้าสู่การเรียนรู้ในเชิงปฏิบัติ หรือที่เรียกว่า การพัฒนาทักษะและความสามารถนั้น โดยเริ่มจากในช่วงต้นๆ ของปี ค.ศ.1970 กล่าวถึงกระบวนการจัดการศึกษาในประเทศสวีเดน มีนักการศึกษาและที่ปรึกษาร่วมกันปรับปรุงแนวคิดการเรียนรู้ของ (Revans, R.,1980) เพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับงานของตนเป็น Action Reflection Learning (ARL) ซึ่งเรียก Mil Model ร่วมกับ ARL แล้ว ทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นมาใหม่ เรียกว่า Leadership in International Management (LIM) ใน สหรัฐอเมริกา (Rohlin,Turner and Other, 2002) และในปี ค.ศ. 2000 นอกจากนี้ Revans, R เสนอสมการการเรียนรู้ ดังนี้

$$L = P+Q$$

เมื่อ L หมายถึง การเรียนรู้ (Learning)

P หมายถึง โปรแกรม (Programming)

Q หมายถึง การตั้งคำถาม (Questioning)

Michael Marquardt ได้ขยายสมการการเรียนรู้ของ Revans, R. เป็นดังนี้ $L = P + Q + R$ เมื่อ R คือการสะท้อนกลับ (Reflection) (Michael Marquardt, 1999) นั่นจึงเป็นที่มาของการปรับตัวของวงการด้านการศึกษา ที่พยายามกระตุ้น ส่งเสริม และพัฒนาการเรียนรู้ไปสู่การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ และนำเข้าสู่การพัฒนากระบวนการศึกษาและการเรียนรู้ในมิติใหม่ ที่เรียกว่า การศึกษาและการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ดังนั้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทย และความสามารถของเยาวชนไทยยุคใหม่ในการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลนั้นจึงต้องเริ่มศึกษาความเป็นมาและความเป็นไปของเยาวชนไทยในยุคต่างๆ ที่ผ่านมาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อที่จะได้นำข้อดีในอดีตที่ผ่านมาไปใช้ในการเสริมจุดแข็งให้ดียิ่งขึ้น และนำข้อจำกัดและอุปสรรคต่างๆ ที่ผ่านมามาแก้ไข เพื่อจะได้วางแผนการพัฒนาทักษะต่างๆ ได้สำหรับอนาคต

วิวัฒนาการและความสามารถของเยาวชนไทย 4 ยุค

1. วิวัฒนาการและความสามารถของเยาวชนไทยยุค 1.0 เยาวชนไทยยุคนี้เป็นผลผลิตของการศึกษายุค 1.0 หรือการศึกษายุคดาวน์โฮลด์ กระบวนการเรียนรู้เป็นไปตามแนวทางปรัชญาการศึกษาแบบอนุรักษ์นิยม (Conservative) ที่ผู้เรียนมีบทบาทในการเป็นผู้สืบทอดความรู้จากคนรุ่นก่อนเพื่อถ่ายทอดสู่คนรุ่นถัดไป ซึ่งการเรียนรู้ในรูปแบบนี้เหมาะสมสำหรับสภาพสังคมสมัยก่อนที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยและการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป กระบวนการเรียนการสอนมักใช้การบรรยาย (Lecture) และการท่องจำ (Memorization) ครูเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ (Teacher-

centered) (Hongthong, Thannapaporn, 2015) โดยถือว่าครูเป็นผู้มีความรู้และเป็นผู้ผูกขาดการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน กล่าวคือ ครูเป็นแหล่งการเรียนรู้หลักของผู้เรียน โดยผู้เรียนจดจำเนื้อหาวิชาที่ครูสอนในห้องเรียนเพื่อไปทำข้อสอบ เด็กทำตามทีครูกบอกโดยไม่ได้แย้งหรือแสดงความคิดเห็นมากนัก เมื่อสำเร็จการศึกษาเด็กเหล่านี้จะเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยมักทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายหรือได้รับคำสั่ง โดยงานที่ทำส่วนใหญ่เป็นงานที่ไม่ต้องใช้ความรู้และทักษะหลากหลายและไม่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์มากนัก

2.วิวัฒนาการและความสามารถของเยาวชนไทยยุค 2.0 ในยุคที่อินเทอร์เน็ตเป็น Open source ที่เข้าถึงได้ง่ายขึ้นและมีบทบาทมากขึ้นในสังคม การติดต่อสื่อสารทำได้รวดเร็วฉับไวยิ่งขึ้น และส่งผลให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพิ่มขึ้น อินเทอร์เน็ตกลายเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการแสวงหาความรู้ของผู้คนในยุคนี้ เยาวชนไทยยุค 2.0 สามารถหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียนได้ด้วยตัวเองโดยใช้คอมพิวเตอร์เชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจากที่บ้านที่โรงเรียน หรือร้านอินเทอร์เน็ตต่างๆ การมีอินเทอร์เน็ตใช้ทำให้สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ต่างๆ ที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ กล่าวคือ เด็กสามารถเรียนรู้การสนทนาภาษาอังกฤษเพิ่มเติมนอกห้องเรียนจากเจ้าของภาษาผ่านคลิปวิดีโอหรือค้นหารูปภาพของพืชและสัตว์สายพันธุ์ต่างๆ เพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตโดยไม่ต้องพึ่งพาการเรียนจากครูในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของแหล่งความรู้ที่ไม่ได้ผูกขาดที่ตัวผู้สอน เยาวชนไทยยุคนี้ยังสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่หาความรู้จากอินเทอร์เน็ตในเรื่องที่ต่างกันแล้วมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน ยุค Open source นี้ทำให้เยาวชนไทยได้มีส่วนร่วมในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ออกแบบการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่น่าสนใจยิ่งขึ้นแก่ผู้เรียน

3. วิวัฒนาการและความสามารถของเยาวชนไทยยุค 3.0 ยุค Open source ที่ผู้เรียนมีอิสระในการใช้อินเทอร์เน็ตในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้พัฒนาไปสู่ยุคที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้เองผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wireless internet) ที่แพร่หลายมากขึ้น เยาวชนไทยยุค 3.0 มีการสร้างความรู้ขึ้นใหม่ (Reinvent) จากความรู้เดิม มีการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันมากขึ้นในการสร้างองค์ความรู้และเผยแพร่ความรู้ในวงกว้างขึ้น การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่ที่โรงเรียนหรือในห้องเรียนอีกต่อไป เด็กมีโอกาสรสร้างองค์ความรู้ใหม่ของตัวเองได้ทุกที่ใน “Creative society” ไม่ว่าจะเป็นที่ร้านค้าแฟรนไชส์ สยามกีฬา หรือขณะกำลังเดินทาง หรือจากครูผู้สอน เพื่อนร่วมชั้นเรียน และยังสามารถใช้เทคโนโลยีในการสร้างองค์ความรู้ร่วมกันกับบุคคลอื่นๆ ผ่านอุปกรณ์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตไร้สาย นอกจากนี้ครูยังสามารถพัฒนาตัวเองโดยการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเด็กได้ การที่เยาวชนไทยสามารถสร้างองค์ความรู้ของตัวเองนั้นเป็นการปฏิวัติกระบวนการเรียนรู้ครั้งสำคัญที่เปลี่ยนแปลงเยาวชนไทยจากการเป็นผู้บริโภค (Consume) ความรู้ ให้เป็นผู้สร้างความรู้ อันจะเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้เยาวชนไทยสามารถสร้างผลงานที่เป็นรูปธรรมได้ในยุคต่อไป

4. วิวัฒนาการและความสามารถของเยาวชนไทยยุค 4.0 การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของเยาวชนไทยยุค 2.0 และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ของเยาวชนไทยยุค 3.0 มีส่วนสำคัญในการสร้างคุณลักษณะใหม่และกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนไทยในยุคต่อมาที่เป็นการเรียนรู้เพื่อสนองความต้องการของแต่ละบุคคล และเน้นความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของเยาวชนไทยยุค 4.0 โดยนำองค์ความรู้ที่สั่งสมมาต่อยอด และมีการสร้างผลงาน

เป็นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานที่สร้างขึ้นมาจากการประยุกต์ความรู้และทักษะที่ผู้เรียน ถนัดและสนใจ โดยใช้องค์ความรู้ของตนเอง หรือค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้และสื่อต่างๆ ที่สามารถ เข้าถึงได้ง่ายขึ้น และหลากหลาย platform เยาวชนไทยยุคนี้เรียนรู้โดยตรงผ่านการลงมือทำ (Learning by doing) และการลองผิดลองถูก (Trial-Error) ในการแก้ปัญหาที่เจอระหว่างการสร้าง ผลงาน โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ในการประเมินสภาพและปัญหาที่พบ ใช้ความคิดริเริ่มและ ความคิดสร้างสรรค์ในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ คือ การสร้าง ผลงานที่มีประโยชน์และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคม

การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถทางภาษาไทยของเยาวชนไทยยุคใหม่

การเรียนการสอนยุคใหม่ควรเปิดพื้นที่อิสระเพื่อให้ผู้เรียนได้สื่อสารกับตัวเอง (Self-Talk Communication) เกี่ยวกับความสนใจ ความชอบ ความหลงใหล แรงบันดาลใจ และความสุข แนวคิดที่สำคัญข้อหนึ่งคือการค้นให้พบสิ่งที่รักตามหลักธรรมชาติที่หรือวิถีสู่ความสำเร็จ ผู้เรียน ควรค้นให้พบว่ารักในสิ่งใด และมุ่งหน้าไปทางนั้นเพื่อให้สามารถใช้ศักยภาพที่มีได้อย่างเต็มที่ ระบบ การศึกษาจึงควรเปิดกว้างและช่วยผู้เรียนในเรื่องนี้ การพัฒนาทักษะทางภาษาไทยมีส่วนสำคัญต่อการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของเยาวชนให้กว้างขวางและเหมาะสมกับยุคสมัย ดังนี้

1. การพัฒนาทักษะการเขียนสร้างสรรค์ การเขียนสร้างสรรค์คือการเขียนที่มีอิสระในการ นำเสนอรูปแบบแปลกใหม่ มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง มีศิลปะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และสิ่ง สำคัญคือมีจินตนาการ จึงก่อเกิดเป็นผลงานที่มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มและคุณค่าทางจิตใจ กฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนดขึ้นให้แก่เรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้รับรู้ เข้าใจ และยึดถือปฏิบัติ มรดก วัฒนธรรมทางภาษาเป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การรักษาและสืบสาน แต่ในขณะเดียวกันก็ควรเปิดพื้นที่ให้ สามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้ ทั้งนี้เพราะมุมมอง ความคิด สังคม ตลอดจนภาษามีความเป็น พลวัต (Dynamic) คือสามารถเปลี่ยนแปลงได้ และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่น ภาษาไทยมีการ กำหนดรูปแบบคำประพันธ์ไว้หลากหลาย ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย แต่ทุกคนก็สามารถ สร้างสรรค์รูปแบบใหม่เพิ่มเติมได้

ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่ใช้ถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึก ส่วนจินตนาการ คือการสร้างภาพขึ้นในใจ โดยเห็นภาพให้ชัด รับรู้ทุกประสาทสัมผัส และใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการ วาดภาพนั้นผ่านตัวอักษร การจะทำให้จินตนาการสัมผัส จับต้อง รู้สึกได้ นอกจากต้องใช้ภาษาเป็น เครื่องมือในการถ่ายทอดแล้ว ควรต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสนุกกับจินตนาการและอยาก ถ่ายทอดสิ่งเหล่านั้นออกมา วิธีการคือต้องสร้างความมุ่งมั่นปรารถนา (Passion) ในการจินตนาการ ให้เกิดขึ้น เพื่อดึงความรู้สึกร่วมเกี่ยวกับเรื่องราวที่นั้นจนรู้สึกอยากเข้าไปเป็นส่วนหนึ่ง และให้พื้นที่ อิสระในการสร้างสรรค์ผลงาน

ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของมนุษย์ในด้านการคิดผจญจินตนาการเพื่อนำไปสู่ สิ่งใหม่ที่แตกต่างจากเดิม เกิดจากการรวบรวมความรู้ ประสบการณ์ สังเกต รับรู้ เข้าใจ แล้วเชื่อมโยง สิ่งเหล่านั้นกับสถานการณ์ใหม่จนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ความแปลกใหม่ที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ใน ด้านต่างๆ คำว่า “สร้างสรรค์” หมายถึง มีลักษณะริเริ่มในทางดี เมื่อนำมาใช้ในการเขียนจึงหมายถึง

การเขียนที่แสดงความคิดริเริ่มซึ่งผู้เขียนจะต้องคิดค้นและนำเสนอผลงานที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย แปลกใหม่ และไม่ถูกจำกัดด้วยกรอบหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (Creative Writing) จึงเป็นการเขียนที่ผู้เขียนสามารถแสดงความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการได้อย่างอิสระ สามารถเลือกใช้วิธีการนำเสนอได้หลากหลาย เพราะงานเขียนสร้างสรรค์ของผู้ใดย่อมเป็นเอกลักษณ์ของผู้นั้น การฟังและการอ่านเป็นทักษะการรับสารที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการเขียน เพราะช่วยเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ผู้ที่ฟังมาก อ่านมาก ย่อมสะสมความรู้ที่เป็นวัตถุดิบสำคัญของการเขียนไว้มาก และพร้อมที่จะนำมาใช้ในงานเขียนต่างๆ นอกจากนี้ผู้ที่ฝึกฝนการเขียนควรมีคุณสมบัติดังนี้คือ มีความรู้ความสามารถในการใช้ ภาษา เขียนให้เข้าใจง่าย มีความคิดแปลกใหม่น่าสนใจ มีจินตนาการ ศึกษางานเขียนที่ดี เลือกเขียน เรื่องที่ตนเองสนใจ และฝึกเขียนอย่างสม่ำเสมอ

2. การพัฒนาทักษะการพูดเล่าเรื่อง การส่งสารแบบเล่าเรื่องเป็นวิธีการนำเสนอที่ดีต่อทั้งผู้พูดและผู้ฟัง ทั้งนี้เพราะผู้พูดสามารถนำเสนอได้อย่างเป็นธรรมชาติ น่าติดตาม และมีความมั่นใจ ผู้ฟังก็รับฟังอย่างเพลิดเพลิน เข้าใจ และจดจำง่าย เพราะทุกคนชอบฟังเรื่องเล่า ทักษะนี้จึงมีประโยชน์ต่อผู้พูดอย่างมาก หากผู้พูดใส่ใจพัฒนา

คำกล่าวของ (Carmine Gallo, 2014) ได้กล่าวไว้ว่า TED TALK คือการพูดเล่าเรื่องราว ประสบการณ์ของตนเองในฐานะผู้เชี่ยวชาญ นำความคิดที่ดีมาเผยแพร่เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่น ภายในกรอบเวลาที่กำหนด 18 นาที ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการนำเสนอข้อมูล นักวิจัยค้นพบว่า “การค้างค้ำในการรู้คิด” (cognitive backlog) หรือการมีข้อมูลมากเกินไป จะทำให้ส่งต่อความคิดไม่สำเร็จ 18 นาทีจึงเป็นช่วงเวลาที่กำลังพอดี ไม่มากหรือน้อยเกินไป และยังทำให้ผู้พูดต้องคิดให้ลึกซึ้งว่าอะไรคือประเด็นหลักที่ต้องการสื่อสารซึ่งจะช่วยให้สารกระจ่างชัดและเป็นระเบียบมากขึ้น ความหลงใหลที่แท้จริงเป็นหัวข้อที่ควรสื่อสาร หามันให้เจอแล้วนำมาแบ่งปันให้คนอื่นได้รับรู้ สิ่งนี้เป็นหัวใจสำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของผู้พูด และช่วยสร้างแรงบันดาลใจที่แท้จริงให้แก่ผู้ฟัง ก้าวแรกของการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นคือต้องค้นพบแรงบันดาลใจของตนเองก่อน เมื่อพบสิ่งนั้นผู้พูดจะเล่าเรื่องด้วยความสุข ความกระตือรือร้น มีชีวิตชีวา สามารถเชื่อมโยงถึงผู้ฟังได้อย่างลึกซึ้ง และจะมีความมั่นใจในการแบ่งปันสิ่งที่ได้เรียนรู้ในฐานะผู้เชี่ยวชาญตัวจริง

3. การพัฒนาทักษะการตั้งคำถามเพื่อการสร้างสรรค์ มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความสงสัย และเป็นนักตั้งคำถามตั้งแต่เกิด “คำถาม” คือปัญหาหรือประเด็นที่เกิดจากความสงสัยและต้องการคำตอบเพื่อคลายความสงสัยนั้น คำถามเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ นำไปสู่การค้นคว้าหาความรู้ และลงมือปฏิบัติเพื่อให้ได้รับคำตอบ ทำให้ค้นพบสิ่งใหม่และสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้เสมอ

ทักษะการถามสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ เพราะหากตั้งคำถามถูก ทิศทางของการค้นหา คำตอบย่อมชัดเจน การถามช่วยส่งเสริมทักษะการคิด และขยายขอบเขตความคิดให้กว้างไกล นอกจากนี้คำถามยังมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน เพราะคำถามช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์ การตั้งคำถามที่ดีไม่ได้ช่วยแค่หาคำตอบ แต่ยังช่วยปรับความคิด และเพิ่มพลังในการก้าวไปข้างหน้าได้ การตั้งคำถามควรเริ่มจากการสังเกต ปรากฏการณ์ของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ข้อสังเกตที่สร้างความสงสัยใคร่รู้อาจนำไปสู่การตั้ง

คำถามที่น่าสนใจ และมองเห็นแง่ทางของการค้นหาคำตอบให้แก่ข้อสงสัยนั้น ดังเช่นคำถามของเซอร์ไอแซก นิวตัน (Isaac Newton) “ทำไมแอปเปิลจึงตกลงมา” ที่ทำให้ได้คำตอบคือ “กฎความโน้มถ่วงสากลของนิวตัน” (Newton’s law of universal gravitation) ความสงสัยช่วยส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการด้านการเรียนรู้ และนำไปสู่การตั้งคำถาม ดังนั้นจึงต้องฝึกตนเองให้เป็นคนช่างสังเกต ช่างคิด ช่างสงสัย เปิดใจรับและเรียนรู้สิ่งต่างๆ อยู่เสมอ ความสงสัยจะนำพาไปสู่การค้นพบที่สร้างสรรค์ได้ในที่สุด ทุกคนจึงควรฝึกฝนการตั้งคำถามที่ดี เพื่อนำมาใช้สื่อสารให้เกิดประโยชน์ตามบทบาทหน้าที่ เช่น นักเรียนนักศึกษาต้องการคำถามที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นจึงควรสร้างวัฒนธรรมการถาม เพราะคำถามที่ถูกต้อง ถูกคน ถูกที่ ถูกเวลา นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ นอกจากนี้การตั้งคำถามยังช่วยให้ค้นพบตัวเองได้ เช่น “อะไรคือสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตเรา” “ความสุขของเราคืออะไร” เป็นการสื่อสารกับตัวเอง ยิ่งตั้งคำถามที่ลึกซึ้งกับตัวเองมากเท่าไร ก็จะทำให้เข้าใจตัวเองมากขึ้น ดังนั้นจึงควรฝึกฝนตั้งคำถามที่ถูกต้องกับตัวเองอย่างสม่ำเสมอ หากต้องการเปลี่ยนแปลง อาจจะถามตัวเอง ดังเช่นที่สตีฟ จอบส์ (Steve Jobs) ถามตัวเองที่หน้ากระจกว่า “ถ้าวันนี้เป็นวันสุดท้ายของผม ผมจะอยากทำอะไรที่ผมกำลังจะทำวันนี้หรือเปล่า? แล้วเมื่อไหร่ที่คำตอบคือ ‘ไม่’ ติดกันหลายวัน ผมจะรู้ตัวว่า ผมต้องเปลี่ยนอะไรบางอย่างแล้ว” (สฤณี อาชวานันทกุล, 2559)

การตั้งคำถามสามารถจุดประกายความคิดสร้างสรรค์ เป็นประตูสู่การพัฒนาตนเอง และเป็นสื่อกลางเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ การตั้งคำถามที่ดีไม่ได้ช่วยแค่หาคำตอบ แต่เป็นพื้นฐานของการไขว่คว้าหาความรู้อันไม่มีที่สิ้นสุดของชีวิตและสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตได้ เพราะความสงสัยอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่น่าสนใจจะทำให้เราก้าวไปข้างหน้า ในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่เทคโนโลยีกำลังเข้ามาแทนที่มนุษย์ ความจำเป็นในการต้องจดจำสิ่งต่างๆ เริ่มลดน้อยลงทุกที แต่สิ่งที่มนุษย์เหนือกว่าเทคโนโลยีก็คือความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นเราจึงควรให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์ให้มาก และความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นได้จาก “คำถาม” การศึกษาควรปรับเปลี่ยนจากการเรียนแบบท่องจำ ทำตาม ไปเป็นการเรียนการสอนแบบตั้งคำถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งเป็นพื้นฐานของสังคมการศึกษายุคใหม่อย่างแท้จริง

4. การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ทักษะการอ่านที่สำคัญและช่วยให้การอ่านของเราดีขึ้นคือ การอ่านแบบสกิมมิง (Skimming) ซึ่งเป็นการอ่านเร็วที่ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์ โดยการเปิดหนังสือแบบผ่านๆ เพื่อดูว่าหนังสือเล่มนั้นมีเรื่องที่เราอยากรู้หรือไม่ วิธีการนี้จะช่วยลดเวลาการอ่านลงได้มาก เป็นการเลือกอ่านเฉพาะจุดที่สำคัญแทน โดยผู้อ่านต้องตั้งเป้าหมายว่าอยากได้อะไรจากการอ่านหนังสือเล่มนั้น (Mentallist Daigo, 2022)

การอ่านควรเริ่มจากเลือกอ่านสิ่งที่ชอบ สนใจและมีประโยชน์ จากนั้นค่อยเพิ่มความหลากหลายของเนื้อหาให้กว้างขวางขึ้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้ให้แก่ตนเอง ระหว่างที่อ่านควรคิดตามว่าจะนำข้อมูลนั้นไปปรับใช้ประโยชน์อย่างไรได้บ้าง และควรจดบันทึกข้อมูลต่างๆ เก็บไว้เพื่อความสะดวกในการนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ นอกจากนี้การเขียนยังช่วยรวบรวมความคิดให้ง่ายขึ้นอีกด้วย

5. การพัฒนาทักษะการฟังเพื่อเข้าใจผู้อื่น การฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) คือการฟังสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยไม่ตัดสิน วางความคิดเห็นของตนเองเอาไว้ เป็นการฟังเพื่อคนที่อยู่ข้างหน้า เป็นการฟังที่ใส่ใจฟังผู้พูดอย่างแท้จริง ฟังให้ลึกกว่าแค่คำพูด ได้ยินในสิ่งที่ผู้พูดไม่ได้พูด เช่น ความรู้สึก อารมณ์ ความเชื่อ ความต้องการ การฟังอย่างลึกซึ้งจึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่งต่อการ

สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ช่วยลดความขัดแย้งในสังคม และช่วยคนที่กำลังมีความทุกข์ที่อยู่ตรงหน้าเราได้ โดยการสร้างพื้นที่ปลอดภัยที่เอื้อต่อการเปิดเผยเรื่องราวต่างๆ

เราสื่อสารเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจเรา และเพื่อให้เราเข้าใจผู้อื่น การสื่อสารที่แท้จริงและมีประสิทธิภาพประกอบด้วยหัวใจหลักสองข้อ หัวใจหลักข้อที่หนึ่งคือการฟังอย่างลึกซึ้ง หัวใจหลักข้อที่สองคือ การใช้วาจาแห่งรัก เมื่อเราฟังผู้อื่นด้วยความตั้งใจที่จะช่วยให้เขาเป็นทุกข์น้อยลง นี่คือการฟังอย่างลึกซึ้ง เมื่อเราฟังด้วยความกรุณา เราจะไม่ติดอยู่กับความคิดตัดสิน ความคิดตัดสินอาจเกิดขึ้น แต่เราจะไม่ยึดมันไว้ การฟังอย่างลึกซึ้งจึงสามารถลดทอนความทุกข์ของผู้อื่นได้มาก (Thich Nhat Hanh, 2017)

6. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การศึกษาไม่ควรจะเป็นการแข่งขัน คนแต่ละคนไม่ควรจะถูกตัดสินโดยการเปรียบเทียบกับคนอื่น การศึกษาที่แท้จริงจะช่วยให้คนได้ค้นพบชีวิตที่เต็มไปด้วยชีวิตชีวา โลกนี้จะเป็นโลกแห่งความหวังอันยิ่งใหญ่ หากยอมให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง เราอาจช่วยเหลือสนับสนุนทุกวิถีทางโดยไม่เข้าไปแทรกแซงใดๆ ชาวเซนมักกล่าวว่า จงมองหาหน้าที่แท้จริงของท่าน หาวะอะไรกันเป็นตัวท่านที่แท้จริง ท่านเป็นใครกัน (Osho, 2013)

เยาวชนควรเลือกเรียนรู้เรื่องที่สนใจ จากสื่อที่หลากหลายในยุคดิจิทัล รวมถึงคอร์สออนไลน์ต่างๆ ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ และชวนขยายหาความรู้อย่างต่อเนื่อง การฝึกให้ตนเองเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาจะช่วยให้สามารถปรับตัวรับกับสิ่งใหม่และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้

ผู้สอนอาจต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็น Teacher ไปเป็น Facilitator เนื่องจากผู้เรียนจะสามารถหาเนื้อหาและทฤษฎีจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เองได้ ดังนั้นบทบาทของผู้สอน (Teacher) จึงเป็นการบอกวิธีที่ดีที่สุดในการเรียนรู้ หรืออาจเรียกว่า Learn how to learn รูปแบบการเรียนการสอนต่อไปจะคล้ายกับการโค้ชชิ่งกีฬา หน้าที่ของโค้ชคือมีหน้าที่ชี้ให้เห็นว่านักกีฬาคควรฝึกซ้อมอย่างไร ควรพัฒนาตรงจุดไหน ซึ่งจะทำให้ นักกีฬาฝึกได้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น (นภดล ร่มโพธิ์, 2565) ผู้ที่ช่วยให้กลุ่มคนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Facilitator) มีหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการเรียนรู้ (Learning Coach) กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้ผ่อนคลาย ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ พร้อมรับฟัง และเป็นผู้สังเกตการณ์พฤติกรรมความรู้สึก วิธีคิดของผู้เรียนเพื่อปรับกระบวนการให้เหมาะสมอยู่เสมอ ซึ่งเป็นบทบาทที่เหมาะสมกับผู้สอนที่จะนำไปปรับใช้กับการเรียนการสอนในปัจจุบันและอนาคต

การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทย และความสามารถของเยาวชนไทยยุคใหม่สู่การเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล

ประเทศไทย 4.0 คือ ประเทศไทยที่ขับเคลื่อนทางสังคมและเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมเพื่อหลุดพ้นกับดักการเป็นประเทศรายได้ต่ำถึงปานกลางสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูง อย่างไรก็ตามการที่ประเทศจะสร้างผลผลิตในเชิงนวัตกรรมได้นั้นต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้และทักษะเฉพาะหลายด้านอันนำไปสู่คำถามที่ว่า เราต้องสร้างคนไทยที่มีคุณลักษณะอย่างไรจึงจะสามารถขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคมให้เป็นไปตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ คือ การศึกษา การสร้างนวัตกรรมของเยาวชนไทย 4.0 โดยนำองค์ความรู้ที่สั่งสมมาต่อยอด และสร้างผลงานเป็นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานที่สร้างขึ้นมาจาก

การประยุกต์ความรู้และทักษะที่ผู้เรียนนัดและสนใจ โดยใช้องค์ความรู้ของตนเองและจากแหล่งการเรียนรู้และสื่อต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้นหลากหลาย platform เยาวชนไทยยุคนี้เรียนรู้โดยตรงผ่านการลงมือทำ (Learning by doing) และการลองผิดลองถูก (Trial-Error) ในการแก้ปัญหาที่เจอระหว่างการสร้างผลงาน โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ในการประเมินสภาพและปัญหาที่พบ ใช้ความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ คือ การสร้างผลงานที่มีประโยชน์และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคม

ถ้าหากพิจารณาที่ทิศทางการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0 แล้วนั้น รัฐบาลมีนโยบายต้องการยกระดับคุณภาพการศึกษาของคนในชาติ มุ่งสร้างเด็กและเยาวชนไทยให้มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการประยุกต์ให้เข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ หากแต่ในช่วงระยะเริ่มต้นยังต้องทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องในเรื่องของการจัดการศึกษาในทุกภาคส่วนให้เข้าใจระบบและนโยบายที่ถูกต้องและตรงกันเสียก่อน เพื่อนำไปสู่วิธีการปฏิบัติการที่เกิดสัมฤทธิ์ผล ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 ในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องเริ่มด้วยการฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และครูผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทมาเป็นครูที่เลี้ยง (Coach) โดยต้องพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบบูรณาการหรือสหวิชาการ เชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการแล้วตกผลึกความรู้ที่ได้ออกมาเป็นรูปธรรม เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ ทำงานร่วมกันผู้อื่นได้ดี และมีการสื่อสารที่ประสบความสำเร็จที่สำคัญคือ การจัดการศึกษาจะต้องสร้างความพึงพอใจให้ผู้เรียนและรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้ มีความต้องการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนจะต้องค้นหาความสามารถอันโดดเด่นของตนเองให้พบ และพัฒนาให้เป็นจุดแข็งของตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางวิธีการเช่นนี้จะทำให้ได้บุคคลที่มีศักยภาพหลากหลาย มีจุดเด่นคนละอย่าง เมื่อแต่ละคนนำความสามารถของตนเองมาทำงานร่วมกัน งานที่ได้จะเกิดผลิตผลที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในปัจจุบันทักษะทางด้านการสื่อสารโดยเฉพาะทางด้านการใช้ภาษาไทยมีบทบาทและความสำคัญมาก เนื่องจากในยุคปัจจุบันนับว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาตนเองในยุคดิจิทัล ซึ่งในเรื่องที่โดดเด่นเกี่ยวกับทักษะทางด้านภาษาไทยที่จำเป็นและต้องพัฒนา คือ 1) การพัฒนาทักษะการเขียนสร้างสรรค์ 2) การพัฒนาทักษะการพูดเล่าเรื่อง 3) การพัฒนาทักษะการตั้งคำถามเพื่อการสร้างสรรค์ 4) การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ 5) การพัฒนาทักษะการฟังเพื่อเข้าใจผู้อื่น 6) การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และควรนำทักษะทางด้านภาษาไทยมาบูรณาการกับวิธีการต่างๆ ดังนี้ 1) ให้รู้จักวิธีการกำหนดปัญหาที่เกิดขึ้น ต้องเป็นปัญหาที่ซับซ้อน มีความยาก และสร้างผลกระทบอย่างมาก เพื่อเรียนรู้หาวิธีแก้ไขในลำดับต่อไป 2) การรวมกลุ่มเพื่อช่วยกันแก้ปัญหา ซึ่งกลุ่มควรประกอบด้วย 4 - 8 คน เพื่อช่วยกันเสนอความคิดในการแก้ปัญหาในมุมมองของแต่ละคนที่แตกต่างกัน 3) ตั้งคำถามเพื่อทำความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างถ่องแท้ เพื่อหาทางแก้ไขได้ถูกต้อง คำถามถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้จากการปฏิบัติ 4) การลงมือปฏิบัติตามแนวทางที่คิดว่าดีที่สุด มีความเป็นไปได้มากที่สุด 5) นำการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในการทำงานด้วยการนำปัญหามาเป็นโจทย์และให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันคิดหาวิธีแก้ปัญหา 6) นำการเรียนรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของสมาชิกทุกคนในกลุ่มมาระดมความคิดเพื่อหา

วิธีการแก้ปัญหาหรือวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม 7) นำการเรียนรู้จากการที่เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเสนอแนะมาปรับปรุงสู่การปฏิบัติ

ดังนั้น การศึกษาและการเรียนรู้ในยุคใหม่ควรให้ความสำคัญกับวิธีการ และกระบวนการในการจัดการศึกษาที่ถูกต้องตรงจุด ควรมุ่งพัฒนาให้ผู้สอนมีความสามารถในการเรื่องวิธีสอน วิธีให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน ซึ่งผู้สอนอาจจะไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่เก่งในเรื่องนั้นๆ แต่ให้คำแนะนำและวิธีการฝึกฝนแก่ผู้เรียนให้เก่งในเรื่องนั้นได้ และควรมุ่งพัฒนาผู้เรียนโดยฝึกทักษะให้เกิดเป็นความสามารถติดตัวผู้เรียน เนื่องจากทักษะหรือการได้ปฏิบัติจริงนั้นจะเป็นแกนหลักให้ผู้เรียน และเมื่อผนวกกับทฤษฎีหรือองค์ความรู้เข้าไป จะทำให้ความรู้ความสามารถนั้นอยู่กับตัวผู้เรียนได้อย่างคงทน

บทสรุป

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าในสังคมยุคใหม่ที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความรู้และวิทยาการใหม่ๆ เกิดขึ้นทุกวัน ทำให้ความรู้เก่าล้าสมัยอย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกับคุณลักษณะและค่านิยมที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อสอดคล้องกับสังคมยุคใหม่ ทั้งชีวิตการเรียนและการทำงานต้องใช้ความรู้และทักษะที่ต่างไปจากยุคก่อนที่สังคมไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในระดับนี้ ดังนั้นเยาวชนไทยยุค 4.0 จึงต้องมีทักษะในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งความรู้พื้นฐานสำคัญคือ ทักษะทางด้านภาษาไทยดังที่กล่าวมาข้างต้น แม้กระทั่งความรู้ในระดับต้นเรื่องของ การอ่านออก การเขียนได้นั้น จะช่วยในการแสวงหาความรู้ใหม่จากหลายสาขาวิชาและช่วยในการเผยแพร่และสื่อสารความรู้และบอกความต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจได้ นอกจากนี้ทักษะทางอาชีพ (Career skill) ก็เป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากการอยู่ในสังคมยุคใหม่ต้องอาศัยการติดต่อและความร่วมมือกับนานาประเทศ รวมทั้งทักษะด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural communication skill) เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อทำให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล ทักษะทางด้านภาษาไทยจะทำให้บุคคลมีการแสดงออกทางกายที่ถูกต้องดีงาม ลดละพฤติกรรมที่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น สามารถแสดงพฤติกรรมในการแก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องแม่นยำในทุกสถานการณ์ พัฒนตนเองไปในทางสร้างสรรค์ คิดต่อยอดและสร้างสรรค์จากงานเดิมที่มีอยู่ได้ และงานต่างๆ มาประยุกต์และใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในชุมชนหรือสังคม นำไปสู่การทำงานหรือการอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ประพฤติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนหลักจริยธรรมและศีลธรรมอันดีของสังคม และจะทำให้บุคคลเป็นผู้ที่มีจิตใจดีงาม รู้คิดเข้าใจในตนเองและผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ คำนึงถึงสังคมและประเทศชาติ มีจิตสำนึกสาธารณะ มีคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม ส่งผลให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี นำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และพัฒนาสังคมได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้น ผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน จึงต้องพัฒนาการจัดการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งพยายามหาวิธีแก้ปัญหาการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้สอนและผู้เรียนอยู่เสมอ ดังนั้นการแก้ปัญหาพร้อมทั้งการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ของเยาวชนไทยควรเป็นการบูรณาการศาสตร์ และนำศาสตร์ทางด้านพระพุทธศาสนาเข้ามาร่วมด้วย โดยเน้นในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเข้ามาเชื่อมโยงในกระบวนการจัดการระบบการศึกษา เพื่อจะได้ผลิตบุคคลที่เป็นทั้งคนดีและคนเก่งควบคู่กัน

วิธีหนึ่งที่สามารถแก้วิกฤติทางการศึกษาตั้งแต่ต้นเหตุคือ พุทธวิธีทางการศึกษา โดยใช้หลักธรรมหมวดต่างๆ ให้เข้ากับบริบทหรือสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ ต้องประยุกต์หลักธรรมไปใช้ให้ถูกต้อง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์ด้วยการศึกษาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความดี มีความเก่ง และมีความสุข ดังนั้นเยาวชนไทยที่กำลังก้าวเข้าสู่การเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลจะต้องมีความสามารถในการสร้างผลผลิตเชิงนวัตกรรมที่ต้องใช้การบูรณาการองค์ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ประกอบกับทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และความคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานใหม่ๆ ได้ และมีวิสัยทัศน์ในการทำธุรกิจและปรับปรุงผลผลิตให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคและความต้องการของสังคม สามารถปรับตัวและมีศักยภาพในการแข่งขันในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมไทย โดยเยาวชนไทยในยุค 4.0 นี้จะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมไทยให้พัฒนาอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และพ้นจากกับดักการเป็นประเทศรายได้ปานกลางด้วยความสามารถในการสร้างนวัตกรรมที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพและมาตรฐานคุณภาพชีวิตของคนไทยได้

เอกสารอ้างอิง

- Carmine Gallo. (2014). *Talk Like TED*. แปลโดย พลอยแสง เอกญาติ. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ สพับลิชชิง เฮาส์.
- นภดล ร่มโพธิ์. (2565). *ทักษะที่หายไปในศตวรรษที่ 21 The Lost Skill*. กรุงเทพฯ: วีเลิร์น.
- สถณี อาชวนันทกุล, ผู้แปล. (2559). *วิชาสุดท้ายที่มหาวิทยาลัยไม่ได้สอน (Revised Edition)*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: โอเพ่น โซไซตี้.
- Hongthong, Thannapaporn. (2015). Buddhist ways to solve the educational crisis: Recuparate Thai education. *Journal of MCU Peace Studies.*, 3(2), 15-33.
- Marquardt, M. (1999). *Action Learning in Action*. CA: Palo Alto, Davies – Black.
- Mentallist Daigo. (2022). *เทคนิคการอ่านให้อามาใช้งานได้เลย*. แปลโดย ธาณินี โพธิ์อุบล. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ฮาวทู อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิง.
- OSHO. (2013). *เชาวน์ปัญญา Intelligence*. แปลโดย ประพนธ์ ผาสุขยิต. กรุงเทพฯ: พรีเมียมด์.
- Revans, R. (1980). *Action Learning: New Techniques for Management*. London: Blond and Briqqs, Ltd.
- Rohlin, L., Turner, E. and Others. (2002). *Earning while Learning in Global Leadership: The Volvo MiL Partnership*. Sweden: MiL Publisher AB.
- Thich Nhat Hanh. (2017). *The Art of Communication ศิลปะแห่งการสื่อสาร*. แปลโดย จิตร ติณสเลียร. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.

